

**KLARA
FESTIVAL
Thu—23.3
2017**

**Koningin
Elisabethzaal**

copresentatie
**deSingel
deFilharmonie
Klarafestival**

NEW PATHS

**New York Philharmonic
Alan Gilbert**

**Frank Peter
Zimmermann**

artistic partners

deSingel de Filharmonie
Royal Fiemish Philharmonic

main partners

driven by

Driven by Music

KPMG and Klarafestival
await you with amazing
performances

Since its early beginnings music has been a part of history. Over time, while the notes have remained the same, technology has made it possible to bring music into the digital age. This is what KPMG can do for you: improve performance, manage risks, stimulate growth, and help you flourish in a digital world.

Some things never change.
They only get smarter.

kpmg.com/be

© 2017 KPMG Central Services, a Belgian Economic Interest Grouping ("EIV/GIE") and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved. Printed in Belgium.

Programma / Program	5
Toelichting	6
Program notes	9
Artiestenbio's / Artist biographies	12

“Roots and migration are enormously important topics today. Music does bridge all gaps. I admire the Klarafestival for very explicitly trying to do that.”

Alan Gilbert

NEW YORK PHILHARMONIC

J.C. FLOWERS & Co.

Tour Sponsor

deSingel en deFilharmonie zijn kunstinstellingen van de Vlaamse Overheid

mediasponsors deSingel

deFilharmonie werkt samen met

Gelieve uw GSM en andere elektronische apparaten uit te schakelen.

Fotografieren, klank- en filmopnamen zijn enkel toegelaten tijdens applaus.

Please be sure that your cell phones and electronic devices have been silenced.

Photography, sound recording, or videotaping is only permitted during applause.

NEW PATHS New York Philharmonic Alan Gilbert conductor Frank Peter Zimmermann violin

JOHN ADAMS °1947

The Chairman Dances, Foxtrot for Orchestra (1985)

SERGEI PROKOFIEV 1891-1953

Concerto voor viool en orkest nr 1 in D, op. 19

Violin Concerto No. 1 in D major, op. 19 (1917)

Andantino - Andante assai

Scherzo: Vivacissimo

Moderato - Allegro moderato - Moderato - Più tranquillo

PAUZE / INTERMISSION

HECTOR BERLIOZ 1803-1869

Symphonie fantastique: Episode de la vie d'un artiste, op. 14

Fantastic Symphony: Episode in the Life of an Artist, op. 14 (1830, rev. 1832)

Rêveries, Passions: Allegro agitato e appassionato assai

- Religiosamente

Un Bal: Valse: Allegro non troppo

Scène aux champs: Adagio

Marche au supplice: Allegretto non troppo

Songes d'une nuit du sabbat: Larghetto - Allegro

einde concert ca. / the concert is expected to end at **22:05**

live radio-uitzending door / live broadcast by **Klara vanaf 19:00**

presentatie / presented by **Greet Samyn** - Ginger (outfit), Confetti (jewellery) & MUD (make-up)

bloemen / flowers provided by **Daniël Ost**

coproductie / co-production **deSingel, deFilharmonie, Klarafestival**

met de steun van / with the support of **Red Star Line Museum**

concert partner

ExxonMobil

De droom van een artiest

Een uniek concert... Je hoort het maar al te vaak in de oneindige communicatiestromen die onze culturele sector rijk is. Maar wie kan beweren dat zijn concert zo uitzonderlijk is en wat maakt een concert nu werkelijk 'one of a kind'? Een fabelachtig programma, wereldvermaarde uitvoerders, een tot de verbeelding sprekende dirigent en solist, een imposante concertzaal en een uitzonderlijke atmosfeer onder het publiek..., het zijn slechts enkele puzzelstukken die wanneer je ze samen legt, resulteren in een onvergetelijke muzikale ervaring. Na twaalf jaar keert New York Philharmonic terug naar België, naar de fonkelnieuwe Koningin Elisabethzaal in Antwerpen die onder impuls van de immer sympathieke Alan Gilbert en topsolist Frank Peter Zimmermann zal daveren op zijn prille vesten. Alle ingrediënten dus voor een... uniek concert.

Mao danst de foxtrot

Wie de dag van vandaag spreekt over Amerikaanse hedendaagse klassieke muziek denkt ongetwijfeld onmiddellijk aan de erg karakteristieke klanken van componist John Adams. Andrew Porter van 'The New Yorker' zag Adams als de uitvinder van een flexibele nieuwe muziktaal die in staat was grootschalige werken fijnzinnig in te kleuren. De kennismaking met Adams' muzikale moedertaal kan je eigenlijk het best vergelijken met een adembenemende ontdekking van een soort eindeloze vrijheid, met een deur die wagenwijd open staat en waar enthousiaste windvlagen op onregelmatige tijdstippen doorwaaien. En dat is bij 'The Chairman Dances' zeker niet anders. John Adams schreef hierover: "Het was een out-take van Act III van 'Nixon in China'. Het was noch een 'fragment' noch een 'fantasie op thema's van', maar wel een soort opwarmer om aan de creatie van de volledige opera te beginnen. In die tijd, in 1985, was ik verplicht om een lang uitgestelde opdracht voor Milwaukee Symphonie af te werken, maar omdat ik al het libretto van Act III van 'Nixon in China' gelezen had, kon ik niet wachten om aan dat stuk te beginnen. Zodoende begon 'The Chairman Dances' als een foxtrot voor voorzitter Mao en zijn bruid Chiang Ch'ing, de legendarische 'Madame Mao', (...) een voormalige filmster uit Shanghai". Zij was ook het brein achter de Culturele Revolutie in China. De foxtrot is opgesplitst in drie delen waarvan het eerste en laatste deel bol staan van onverschrokken beats en repetitieve bastonen. Het tweede deel maakt dan weer plaats voor een romantische ontbolstering.

De constante herhaling van het muzikale materiaal leunt erg dicht aan bij de minimalistische stroming uit de jaren 1970. Met Philip Glass en Steve Reich kondigde zich in Amerika een nieuw tijdperk aan waarin eenvoud, herhaling en elektronica voorop stonden. Maar de esthetische insteek van Adams neigt naar een ander klankbeeld. Het minimalistische karakter wordt doorbroken met grootse beeldspraak, uitbundige orkestklanken en figuratieve versieringen.

Een concertino buiten proportie

In 1915 begon Prokofjev te werken aan zijn Eerste Vioolconcerto. Het sprookjesachtige openingsthema, waar hij zelf bijzonder tevreden mee was, moest snel plaats ruimen voor de noeste componeerarbeid voor zijn opera 'De Speler'. Met pijn in het hart

tuimelde het concerto in een rotvaart naar beneden op de to-do lijst. Toen Prokofjev het werk weer oprakelde, vond hij dat een concertino, een klein concerto, wel zou volstaan. Maar uiteindelijk groeide het werk toch uit tot een volwaardig driedelig concerto, dat wel pas in 1922 in Parijs zijn première kende. De tijden waren immers absoluut niet gunstig in Rusland. De revoluties in 1917 zorgden ervoor dat het politieke klimaat erg onstabiel was en Prokofjev zag zich dan ook genoodzaakt te vluchten naar andere oorden.

Het concerto zelf verrast door de traditionele volgorde van het genre om te keren. In plaats van een formele structuur van snel-traag-snel, draaide Prokofjev letterlijk de rollen om met twee lyrische, trage buitendelen en een furieus scherzo in het midden. Niet alleen de overkoepelende structuur doet de wenkbrauwen fronsen, ook de rol van de solist valt op. Traditioneel krijgt de solist een erg dominante rol ten opzichte van het orkest toebedeeld. Maar in Prokofjevs Eerste Vioolconcerto versmelt de klank van de solist moeiteloos met die van het orkest. De solist wordt een soort 'primus inter pares.' Dat Prokofjev een geniale componist was met een neus voor aangrijpende en zeer herkenbare melodieën, hoeft geen betoog. Het concerto opent in een eenvoudige schoonheid, terwijl een eerder chromatisch opgebouwd tegenthema hoekig en woest uit de hoek komt. Hoewel Prokofjev laat uitschijnen dat de twee thema's elkaar zullen uitdagen, verdwijnen ze abrupt in wollige doorwerkingspassages. Prokofjev is echter niet in staat zijn voorliefde voor het openingsthema onder stoelen of banken te steken. Het keert glorieus terug in de recapitulatie. Van het hoekige tweede thema blijft er op het einde van het eerste deel niets meer over. Het groteske scherzo drijft het orkest en de solist in het bijzonder tot het uiterste met onvoorspelbare en ongewone accenten, pittige ritmes en knellende akkoorden. Uit deze sarcastische en donkere texturen vloeit in de finale opnieuw een ijle sentimentaliteit voort. Het openingsmotief spreekt tot de verbeelding en baadt in een warme glans. In de omvangrijke coda op het einde realiseert Prokofjev een hemelse synthese van de verschillende thema's uit het concerto.

De liefde als obsessie

Op 11 september 1827 woonde Hector Berlioz in het Théâtre de l'Odéon te Parijs een Engelstalige opvoering van Shakespeares 'Hamlet' bij. Een van de vrouwelijke hoofdrollen, Ophelia, werd daarbij gespeeld door Harriet Smithson, een 27-jarige actrice uit Ierland. Voor Berlioz was het liefde op het eerste zicht: halsoverkop ontwikkelde hij een waanzinnige en zelfs obsessieve liefde voor Smithson. Hij schreef haar verschillende liefdesbrieven – in zeer gebrekkig Engels – die ze nooit beantwoordde. In een laatste wanhoopspoging besloot hij zijn liefde voor haar dan maar uit te drukken via de universele taal van de muziek. Berlioz' 'Symphonie fantastique' is dan ook niets anders dan een extravagante poging om de aandacht van de jonge actrice te trekken. De première van de symfonie in 1830 kon het Parijse publiek niet helemaal overtuigen. Wat Berlioz echter het meest kwetste, was het feit dat Harriet niet op zijn uitnodiging was ingegaan om de première bij te wonen. Hij was dan ook vastberaden zijn symfonie te herwerken en zo niet alleen het Parijse concertpubliek voor zich te winnen, maar ook het hart van zijn geliefde te veroveren. Voor de tweede première van zijn 'Symphonie fantastique' in 1832 stuurde Berlioz haar dan ook een

ticket voor de beste plaats in de zaal. De ochtend daarna ontmoetten de twee elkaar eindelijk. Smithson was wellicht danig onder de indruk van Berlioz' symfonie, aangezien de twee op 3 oktober 1833 reeds in het huwelijksbootje stapten. Mooie liedjes duren echter niet lang. De aanhoudende taalbarrière en het impulsief voltrokken huwelijk zorgden ervoor dat de liefde al gauw was getemperd. In de zomer van 1844 ging het koppel uit elkaar.

De 'Symphonie fantastique' valt te lezen als een pseudoautobiografisch verhaal over een man die zichzelf probeert te vergiftigen met opium vanwege een groot liefdesverdriet. Het middel blijkt niet dodelijk, maar wekt nachtmerrieachtige dromen bij hem op. De dwangmatige gedachte aan de geliefde doordringt elk van de vijf delen en wordt door Berlioz vormgegeven door middel van een idee-fixe: één en hetzelfde lyrische, melodieuze en vooral erg herkenbare thema, dat op talloze plaatsen doorheen het werk terugkeert. Men zou dit thema gemakkelijk kunnen interpreteren als een muzikale voorstelling van Harriet Smithson.

Het openingsdeel 'Rêveries - Passions' bestaat uit een prachtige, verfijnd georkestreerde langzame inleiding, die na een bruisende climax uitmondt in een eerste, duidelijke voorstelling van de idee-fixe in de hogere registers van de violen. In 'Un bal' wordt Berlioz' voeling met orkestratie meteen duidelijk in het merkwaardige gebruik van de twee harpen. Na de introductie van een walsthema wordt de idee-fixe hernomen, waarna de twee thema's synchroon met elkaar klinken. Voor de derde beweging, 'Scène aux champs', haalt Berlioz qua klankkleur en sfeer de mosterd bij de Zesde Symfonie van Beethoven, de 'Pastorale'. Het dreigende 'Marche au supplice' is dan weer radicaal vernieuwend qua orkestratie, met zijn gedempte hoorns, het fagotkwartet en de uitgebreide partij voor pauken. Dezelfde moderne kijk op orkestklank is terug te vinden in de slotbeweging, 'Songe d'une nuit de sabbat'. Het hoofdpersonage waant zich hier op een heksensabbat, met allerlei bizarre en mysterieuze sonoriteiten tot gevolg.

Jasper Gheysen

The dream of an artist

"A unique concert..." A phrase that comes up all too often in the endless communication streams of our culture sector. But who can make such an exceptional claim and what makes it one of a kind? A fabulous programme, world-renowned instrumentalists, a legendary conductor or soloist, an impressive concert hall, an exceptional atmosphere... these are but a few of the elements that, when combined, result in an unforgettable musical experience. After twelve years, the New York Philharmonic is returning to Belgium. It will be returning to the all-new Queen Elisabeth Hall in Antwerp that will be shaken to its very foundations by the caring ministrations of the ever likeable Alan Gilbert and top soloist Frank Peter Zimmermann. So, all the ingredients for a ... unique concert.

Mao dances the foxtrot

Nowadays, when we speak of American contemporary classical music most people are likely to immediately think of the very characteristic sounds of composer John Adams. Andrew Porter of 'The New Yorker' considered Adams to be the inventor of a flexible new musical language that was capable of lending a subtle touch to large-scale work. The introduction to Adams's musical mother tongue can in fact best be compared to a breath-taking discovery of a kind of boundless freedom with enthusiastic gusts of wind haphazardly blowing in through a wide-open door. And this is certainly reflected in 'The Chairman Dances'. John Adams wrote: "It was an out-take of Act III of 'Nixon in China'. Neither an 'excerpt' nor a 'fantasy on themes from', it was in fact a kind of warm-up for embarking on the creation of the full opera. At the time, 1985, I was obliged to fulfill a long-delayed commission for the Milwaukee Symphony, but having already seen the scenario to Act III of 'Nixon in China', I couldn't wait to begin work on that piece. So 'The Chairman Dances' began as a foxtrot for Chairman Mao and his bride, Chiang Ch'ing, the fabled 'Madame Mao', (...) a former Shanghai movie actress." She was also the brain behind China's Cultural Revolution. The foxtrot is split into three movements, the first and the last of which are bursting with fearless beats and repetitive basses. The second movement, by contrast, surrenders the stage to a romantic awakening.

The constant repetition of the musical material leans in very closely to the minimalist movement of the 1970s. With Philip Glass and Steve Reich, a new era earmarked by simplicity, repetition and electronics dawned in America. Yet Adams's aesthetic take ushers in a different sound. The minimalistic character is breached by grand imagery, a lavish orchestral sound and figurative ornamentations.

A concertino out of proportion

Sergei Prokofiev started work on his Violin Concerto No.1 in 1915. The fairytale-like opening theme, which he was rather taken with himself, plummeted down the list of priorities to make room for the harsh composition regime for his opera 'The Player'. When finally, Prokofiev returned to it, he felt that a concertino would suffice. In the end, he did turn the work into a full concerto of three movements, even if it did take until 1922 before it premièred in Paris. Times, indeed, were less than ideal in Russia. The

revolutions in 1917 made for a very unstable political climate and Prokofiev was forced to flee the country.

The concerto itself is surprising because of the reversal of the traditional order of the genre. Instead of a formal structure of fast-slow-fast, Prokofiev literally reversed the roles with a lyrical beginning and end, divided by a furious scherzo. Not only the overarching structure raises eyebrows, the role of the soloist does so as well. Traditionally, the soloist is given a very dominant role relative to the orchestra. Yet in Prokofiev's Violin Concerto No. 1, the sound of the soloist and that of the orchestra melt together effortlessly. The soloist becomes a sort of 'primus inter pares'. The fact that Prokofiev was a genius composer with a knack for poignant and very recognisable melodies goes without saying. The simple beauty of the concerto's opening is contrasted with the rather chromatically built counter theme with an angular and ferocious attitude. Although Prokofiev makes it seem that the two themes will be challenging each other, they abruptly disappear in woolly transitional passages. However, he fails to conceal his predilection for the opening theme as it returns in all its glory in the recapitulation. There is nothing left of the angular second theme at the end of the first movement. The grotesque Scherzo pushes the orchestra and especially the soloist to the limit with unpredictable and unusual accents, fiery rhythms and tight chords. In the finale, these sarcastic and dark textures once again produce a wispy sentimentality. The opening motif speaks to the imagination and is bathed in a warm glow. With the elaborate coda at the end, Prokofiev produces a heavenly synthesis of the concerto's various themes.

Love as obsession

On 11 September 1827, Hector Berlioz attended an English staging of Shakespeare's 'Hamlet' at the Théâtre de l'Odéon in Paris. One of the female lead roles, Ophelia, was played by Harriet Smithson, a 27-year-old actress from Ireland. For Berlioz, it was a head-over-heels experience during which he rapidly developed an insane and obsessive love for Smithson. He wrote her several love letters – in very poor English – which she never answered. In a final desperate attempt, he decided to express his love for her in the universal language of music. Berlioz's 'Symphonie fantastique' is indeed nothing but an extravagant attempt to draw the attention of the young actress. The symphony's première in 1830 failed to convince the Paris audience. However, what wounded Berlioz most was that Harriet hadn't accepted his invitation to attend. He was therefore determined to rework his symphony and not only win over the Paris concert audience but also the heart of his beloved. For the première the second version of his 'Symphonie fantastique' in 1832, Berlioz sent her a ticket for the best seat in the hall. The morning after, the two finally met. Smithson must indeed have been very much impressed by Berlioz's symphony considering that they got married soon after on 3 October 1833. However, it was not meant to be. The continuing language barrier and the impulsive nature of the marriage soon curbed the love. In the summer of 1844, the couple separated. The 'Symphonie fantastique' can be interpreted as a pseudo-autobiographical story about a man who is suffering from severe lovesickness and is trying to poison himself with opium. The substance proves not to be deadly but it does cause him to experience

nightmarish dreams. The obsessive thought of love pervades each of the five parts and is shaped by Berlioz through an 'idée-fixe': one and the same lyrical, melodious and especially very recognisable theme that returns at numerous intervals throughout the work. It is easy to interpret this theme as a musical representation of Harriet Smithson. The opening movement 'Rêveries – Passions' consists of a beautiful, elegantly orchestrated slow introduction which, after a rousing climax, flows into a first, clear presentation of the idée-fixe in the higher registers of the violins. In 'Un bal' Berlioz's knack for orchestration is immediately evident in the curious use of the two harps. Following the introduction of a waltz theme, the idée-fixe is picked up again, after which the two themes become synchronous. For the third movement, 'Scène aux champs', Berlioz borrows from Beethoven's Symphony No. 6, the Pastoral, especially in terms of timbre and atmosphere. The ominous 'Marche au supplice', in turn, is radically innovative in terms of orchestration with its muffled French horns, the bassoon quartet and the elaborate timpani part. The same modern take on orchestral sound is also present in the final movement, 'Songe d'une nuit de sabbat'. The main character believes himself to be at a Witches' Sabbath, with all manner of bizarre and mysterious sonorities ensuing.

Jasper Gheysen

New York Philharmonic

New York Philharmonic speelt een leidende culturele rol in New York City, de Verenigde Staten en de wereld. Ook dit seizoen zal de Philharmonic meer dan 50 miljoen muziekliefhebbers bereiken via tal van projecten: liveconcerten in New York City, haar wereldtournees en residentieconcerten, digitale opnamereeksen, internationale tv-, radio- en online-uitzendingen, uiteenlopende opleidingsprogramma's en de New York Philharmonic Leon Levy Digital Archives.

Tijdens het seizoen 2016/17 viert de New York Philharmonic haar 175ste verjaardag en het afscheidsseizoen van muziekdirecteur Alan Gilbert. Die begon zijn termijn in september 2009, en volgde daarmee 20ste-eeuwse muzikale giganten op zoals Leonard Bernstein, Arturo Toscanini en Gustav Mahler.

Sinds haar oprichting in 1842 creëerde de Philharmonic (opdracht)werken van toonaangevende componisten uit alle tijdperken - met daarbij Dvořák's symfonie 'Uit de Nieuwe Wereld', het met de Pulitzer Prize bekroonde en aan de slachtoffers van 9/11 opgedragen 'On the Transmigration of Souls' van John Adams en het Piano Concerto nr 2 van Magnus Lindberg. De wereldwijd gerenommeerde New York Philharmonic concerteerde in 432 steden in 63 landen - met oa. de baanbrekende Europese tournee in 1930, de onuitgegeven tournee naar de USSR in 1959, het historisch bezoek als eerste Amerikaans orkest aan Pyongyang (Noord-Korea) in 2008 en het debuut van de Philharmonic in Vietnam (Hanoi, 2009). De New York Philharmonic is een inspiratiebron voor de New Yorkse gemeenschap en de wereld. Het orkest brengt elk jaar gratis concerten in de stad, met daaronder de Concerts in the Parks gepresenteerd door Didi en Oscar Schafer en de Philharmonic Free Fridays. Daarnaast is er een waaier aan educatieve programma's zoals de befaamde, reeds lang lopende Young People's Concerts en de Philharmonic Schools, een meeslepend educatief programma dat duizenden New Yorkse studenten bereikt. Het Orkest richtte ook de New York Philharmonic Global Academy op - wereldwijde samenwerkingen met partners gericht op de training van preprofessionele orkestmusici. Die worden vaak gecombineerd met

residentieconcerten en leidden tot een bevoorrechte samenwerking met het Shanghai Symphony Orchestra en het Shanghai Conservatory of Music en de start van de Shanghai Music Academy. Andere partners van de Global Academy zijn de Music Academy of the West (Santa Barbara) en The Shepherd School of Music (Rice University). Het orkest heeft eveneens een residentiepartnership met de University Musical Society van University of Michigan.

Als oudste Amerikaans symfonieorkest en een van de oudste ter wereld, realiseerde de New York Philharmonic sinds 1917 meer dan 2000 opnames, waarvan verschillende met een Grammy Award bekroond werden. Ook de eigen productie van digitale opnames gaat verder tijdens het seizoen 2016-2017.

De EUROPE / SPRING 2017 tour wordt gesponsord door J.C. Flowers & Co.

Marie-Josée and Henry Kravis verlenen hun genereuze steun.

New York Philharmonic

The New York Philharmonic plays a leading cultural role in New York City, the United States, and the world. This season's projects will connect the Philharmonic with up to 50 million music lovers through live concerts in New York City and on its worldwide tours and residencies; digital recording series; international broadcasts on television, radio, and online; and as a resource through its wide range of education programs and the New York Philharmonic Leon Levy Digital Archives. In the 2016-17 season the New York Philharmonic celebrates its 175th anniversary and Alan Gilbert's farewell season as Music Director.

Music Director Alan Gilbert began his tenure in September 2009, succeeding a distinguished line of 20th-century musical giants that includes Leonard Bernstein, Arturo Toscanini, and Gustav Mahler.

The Orchestra has commissioned and/or premiered works by leading composers from every era since its founding in 1842 — including Dvořák's New World Symphony, John Adams's Pulitzer Prize-winning *On the Transmigration of Souls*, dedicated to the victims of 9/11, and Magnus Lindberg's Piano Concerto No. 2. Renowned around the globe, the Philharmonic has appeared in 432 cities in 63 countries - including the groundbreaking 1930 tour of Europe; the unprecedented 1959 tour to the USSR; the historic 2008 visit to Pyongyang, D.P.R.K., the first there by an American orchestra; and the Orchestra's debut in Hanoi, Vietnam, in 2009. The New York Philharmonic serves as a resource for its community and the world. It complements its annual free concerts across the city - including the Concerts in the Parks, Presented by Didi and Oscar Schafer - with Philharmonic Free Fridays and a wide range of education programs, among them the famed, long-running Young People's Concerts and Philharmonic Schools, an immersive classroom program that reaches thousands of New York City students.

The Orchestra established the New York Philharmonic Global Academy - collaborations with partners worldwide offering training of pre-professional orchestral musicians, often alongside performance residencies - following the launch of the flagship collaboration with the

Shanghai Symphony Orchestra and Shanghai Conservatory of Music, including the formation of the Shanghai Orchestra Academy. Additional Global Academy partners include Santa Barbara's Music Academy of the West and The Shepherd School of Music at Rice University. The Orchestra also has a residency partnership with the University Musical Society of the University of Michigan.

The oldest American symphony orchestra and one of the oldest in the world, the New York Philharmonic has made more than 2,000 recordings since 1917, including several Grammy Award winners, and its self-produced digital recording series continues in the 2016-17 season.

The EUROPE / SPRING 2017 tour is sponsored by J.C. Flowers & Co.

Generous support is provided by Marie-Josée and Henry Kravis.

Alan Gilbert *muziekdirecteur*

Alan Gilbert is sinds 2009 muziekdirecteur van de New York Philharmonic. Hij introduceerde de aanstellingen Marie-Josée Kravis Composer-in-Residence, Mary and James G. Wallach Artist-in-Residence en Artist-in-Association. Hij startte ook met de nieuwe muziekreeks 'CONTACT!' en de 'NY PHIL BIENNIAL', een exploratie van hedendaagse muziek. Daarnaast bouwde hij de New York Philharmonic Global Academy uit, een partnership met culturele instellingen dat, vaak naast residentieconcerten, ook trainingen voor preprofessionele musici aanbiedt. 'The Financial Times' noemde hem "the imaginative maestro-impresario in residence."

Alan Gilbert besluit zijn laatste seizoen als muziekdirecteur met vier programma's rond thema's, werken en musici die een bijzondere betekenis voor hem hebben. Daaronder Beethovens Negende, naast Schönbergs 'Een Overlevende uit Warschau', een concertante uitvoering van Wagners complete 'Das Rheingold' en een exploratie naar hoe muziek de wereld positief kan veranderen. Andere hoogtepunten worden vier wereldpremières, Mahlers Vierde, de 'Mysteries of the Macabre' van Ligeti en de live begeleiding van de film 'Manhattan'. Hij leidt het Orkest ook tijdens de EUROPE/SPRING 2017 TOUR en residentieconcerten in Shanghai en Santa Barbara. Tot de voorbije hoogtepunten behoren opvoeringen van Ligeti's 'Le Grand Macabre', Janáček's 'Het Sluwe Vosje', 'Sweeney Todd' van Stephen Sondheim (met Bryn Terfel en Emma Thompson - Emmynominatie in 2015), het oratorium 'Jeanne d'Arc au bûcher' van Honegger met Marion Cotillard, 28 wereldpremières, een eerbetoen aan Boulez en Stucky tijdens de NY PHIL BIENNIAL 2016, het Nielsen Project, Verdi's 'Requiem' en Bachs 'Hohe Messe', de livebegeleiding van de film '2001: a Space Odyssey', en de uitvoering van Mahlers 2 'De Wederopstanding' ter gelegenheid van de derde verjaardag van 9/11. Hij speelde viool in Messiaens 'Le Quatuor pour la fin du Temps' en begeleidde 10 wereldtournees.

Als 'Conductor Laureate' van de Royal Stockholm Philharmonic Orchestra en voormalig Eerste Gastdirigent van het NDR Elbphilharmonie Orchester in Hamburg,

dirigeert Alan Gilbert regelmatig wereldwijd toonaangevende orkesten.

Dit seizoen keert hij terug naar de belangrijkste Europese orkesten zoals het Leipzig Gewandhaus Orchester, de Münchner Philharmoniker, het Koninklijk Concertgebouworkest Amsterdam en het Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia. Hij zal de complete pianoconcerti van Beethoven opnemen met de Academy of St Martin in the Fields en Inon Barnatan. 'Porgy en Bess' wordt zijn operadebuut in het Teatro della Scala in Milaan.

Zijn debuut in de Metropolitan Opera met 'Doctor Atomic' van John Adams (2008) werd op luid applaus onthaald en de dvd ervan kreeg een Grammy Award. Hij dirigeerde ook Messiaens 'Des Canyons aux Etoiles' tijdens het Santa Fe Chamber Music Festival, waarvan de liveopname onlangs uitgebracht werd. Gilbert is ook 'Director of Conducting and Orchestral Studies' aan de Juilliard School, waar hij de 'William Schuman Chair in Musical Studies' leidt. Op zijn erelijst prijken de titels Honorary Doctor of Music degrees van de The Curtis Institute of Music (2010) en het Westminster Choir College (2016), de Ditson Conductor's Award van de Columbia University (2011), de toetreding tot de The American Academy of Arts & Sciences (2014), een Foreign Policy Association Medal voor zijn inzet voor de culturele diplomatie (2015), Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres (2015), en de Lewis Rudin Award for Exemplary Service to New York City (2016) van de New York University.

Alan Gilbert *Music Director*

As Music Director of the New York Philharmonic since 2009, Alan Gilbert has introduced the positions of The Marie-Josée Kravis Composer-in-Residence, The Mary and James G. Wallach Artist-in-Residence, and Artist-in-Association; CONTACT!, the new-music series; the NY PHIL BIENNIAL, an exploration of today's music; and the New York Philharmonic Global Academy, partnerships with cultural institutions to offer training of pre-professional musicians, often alongside performance residencies. 'The Financial Times' called him "the imaginative maestro-impresario in residence."

Alan Gilbert concludes his final season as Music Director with four programs that reflect themes, works, and musicians that hold particular meaning for him, including Beethoven's Ninth Symphony alongside Schoenberg's 'A Survivor from Warsaw', Wagner's complete 'Das Rheingold' in concert, and an exploration of how music can effect positive change in the world.

Other highlights include four World Premieres, Mahler's Fourth Symphony, Ligeti's 'Mysteries of the Macabre', and 'Manhattan', performed live to film. He also leads the Orchestra on the EUROPE / SPRING 2017 tour and in performance residencies in Shanghai and Santa Barbara. Past highlights include acclaimed stagings of Ligeti's 'Le Grand Macabre', Janáček's 'The Cunning Little Vixen', Stephen Sondheim's 'Sweeney Todd' starring Bryn Terfel and Emma Thompson (2015 Emmy nomination), and Honegger's 'Joan of Arc' at the Stake starring Marion Cotillard; 28 World Premieres; a tribute to Boulez and Stucky during the 2016 NY PHIL BIENNIAL; The Nielsen Project; the Verdi 'Requiem' and Bach's 'B-minor Mass'; the score from '2001: A Space Odyssey', performed live to film; Mahler's 'Resurrection Symphony' on the tenth anniversary of 9/11; performing violin in Messiaen's 'Quartet for the End of Time'; and ten tours around the world.

Conductor laureate of the Royal Stockholm Philharmonic Orchestra and former principal guest conductor of Hamburg's NDR Symphony Orchestra, Alan Gilbert regularly conducts leading orchestras around the world. This season he returns to the foremost European orchestras, including the Leipzig Gewandhaus,

Munich Philharmonic, Amsterdam's Royal Concertgebouw, and Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia. He will record Beethoven's complete piano concertos with the Academy of St Martin in the Fields and Inon Barnatan, and conduct Gershwin's 'Porgy and Bess' at Milan's Teatro alla Scala, his first time leading a staged opera there. He made his acclaimed Metropolitan Opera debut conducting John Adams's 'Doctor Atomic' in 2008, the DVD of which received a Grammy Award, and he conducted Messiaen's 'Des Canyons aux étoiles' on a recent album recorded live at the Santa Fe Chamber Music Festival. Mr. Gilbert is Director of Conducting and Orchestral Studies at The Juilliard School, where he holds the William Schuman Chair in Musical Studies. His honors include Honorary Doctor of Music degrees from The Curtis Institute of Music (2010) and Westminster Choir College (2016), Columbia University's Ditson Conductor's Award (2011), election to The American Academy of Arts & Sciences (2014), a Foreign Policy Association Medal for his commitment to cultural diplomacy (2015), Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres (2015), and New York University's Lewis Rudin Award for Exemplary Service to New York City (2016).

Frank Peter Zimmermann *viola*

Frank Peter Zimmermann wordt beschouwd als een van de meest toonaangevende violisten van zijn generatie. Hij wordt alom geprezen voor zijn eigenzinnige muzikaliteit en scherpzinnigheid en schittert al decennia lang tijdens optredens met de beste orkesten ter wereld, onder leiding van de meest gerenommeerde dirigenten. Zijn vele concerten brengen hem naar de belangrijkste concertzalen en internationale muziekfestivals in Europa, de Verenigde Staten, Japan, Zuid-Amerika en Australië.

Een van zijn laatste engagementen tijdens het seizoen 2015/16 waren concerten met het Bayerisches Staatsorchester en Kirill Petrenko, met wie hij in 2016/17 nog optreedt in Dortmund, Bonn en Berlijn (Musikfest). Andere hoogtepunten dit seizoen zijn concerten met de Boston Symphony Orchestra en Jakub Hrůša, het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks en Yannick Nézet-Séguin, het Göteborg Symphony Orchestra en David Afkham, het Philharmonia Orchestra en Juraj Valcuha en Rafael Payare, de Berliner Philharmoniker en Alan Gilbert, het symfonieorkest van de Finse radio en Hannu Lintu, het New York Philharmonic Orchestra en Alan Gilbert (4 concerten in Europa), het Orchestre National de France en Juraj Valcuha, de Berliner Barock-Solisten, de Bamberger Symphoniker en Manfred Honeck en de Wiener Symphoniker met Jakub Hrůša. In december 2015 speelde Frank Peter Zimmermann de wereldpremière van Magnus Lindberg's *Violoconcerto nr 2* met het London Philharmonic Orchestra en Jaap van Zweden. Tot de hoogtepunten van het seizoen 2015/16 behoren ook uitvoeringen met orkesten zoals het Koninklijk Concertgebouworkest Amsterdam en Jakub Hrůša, het Cleveland Orchestra en Franz Welser-Möst, het Tsjechisch Filharmonisch Orkest met Jaap van Zweden.

Frank Peter Zimmermann is ook een gerespecteerd kamermusicus. Zijn interpretaties van het klassieke, romantische en 20ste-eeuwse repertoire werden door zowel pers als publiek enthousiast onthaald. Samen met altviolist Antoine Tamestit en cellist Christian Poltéra vormt hij het Trio Zimmermann. Dit strijktrio doet de belangrijkste Europese muziekcentra en festivals aan. Zimmermann speelde de wereldpremière

van drie *violoconcerti*: het 'Violoconcerto en sourdine' van Matthias Pintscher met Berliner Philharmoniker en Peter Eötvös (2003), het *violoconcerto 'The Lost Art of Letter Writing'* van Brett Dean - die in 2009 de Grawemeyer Award voor zijn compositie ontving - met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van de componist (2007) en het *Violoconcerto no. 3 'Juggler in Paradise'* van Augusta Read Thomas met het Orchestre Philharmonique de Radio France en Andrey Boreyko (2009). Hij ontving vele prijzen en eretekens, waaronder de Premio del Accademia Musicale Chigiana, Siena (1990), de Rheinischer Kulturpreis (1994), de Musikpreis van de stad Duisburg (2002), de Bundesverdienstkreuz 1. Klasse der Bundesrepublik Deutschland (2008) en de Paul-Hindemith-Preis der Stadt Hanau (2010).

Door de jaren heen bouwde Frank Peter Zimmermann een indrukwekkende discografie op voor EMI Classics, Sony Classical, BIS, Ondine, Teldec Classics en ECM Records. Van Bach tot Ligeti...

In 2015 en 2016 bracht Hänssler Classic 2 cd's uit met nieuwe opnames van de 5 *Violoconcerti* en de 'Sinfonia Concertante' van Mozart met het Kammerorchester des Symphonieorchesters des Bayerischen Rundfunks en Antoine Tamestit. In 2014 werd zijn tweede opname van Dvořák's *Violoconcerto* uitgebracht door Decca als deel van de complete symfonieën en concerten met het Tsjechisch Filharmonisch Orkest en Jiří Bělohávek. En in 2013 bracht BIS zijn veelgeprezen opname uit van Hindemith's *Violoconcerto* (1939) met het hr-Sinfonieorchester onder Paavo Järvi, en van vier sonates van dezelfde componist (drie daarvan met pianist Enrico Pace). Er volgde ook een opname van het *Violoconcerto 'The Lost Art of Letter Writing'* van Brett Dean, met het Sydney Symphony Orchestra onder leiding van Jonathan Nott.

Frank Peter Zimmermann werd in 1965 geboren in Duisburg (BRD). Op zijn vijfde begon hij viool te spelen en toen hij tien jaar was, gaf hij zijn eerste concert. Hij studeerde bij Valery Gradov, Saschko Gawriloff en Herman Krebbers.

© Nymus Artists

Frank Peter Zimmermann *violin*

Frank Peter Zimmermann is widely regarded as one of the foremost violinists of his generation. Praised for his selfless musicality, his brilliance and keen intelligence he has been performing with all major orchestras in the world for well over three decades, collaborating on these occasions with the world's most renowned conductors. His many concert engagements take him to all important concert venues and international music festivals in Europe, the United States, Japan, South America and Australia.

One of his last engagements during the 2015/16 season were concerts with the Bayerisches Staatsorchester and Kirill Petrenko, with whom he will start his 2016/17 season with further concerts in Dortmund, Bonn and Berlin (Musikfest). Other highlights during 2016/17 include engagements with the Boston Symphony Orchestra and Jakub Hrůša, the Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks and Yannick Nézet-Séguin, the Göteborg Symphony Orchestra and David Afkham, the Philharmonia Orchestra and Juraj Valcuha and Rafael Payare, the Berliner Philharmoniker and Alan Gilbert, the Finnish Radio Symphony Orchestra and Hannu Lintu, the New York Philharmonic Orchestra and Alan Gilbert (4 concerts in Europe), the Orchestre National de France and Juraj Valcuha, the Berliner Barock-Solisten, the Bamberger Symphoniker and Manfred Honeck and the Wiener Symphoniker and Jakub Hrůša.

In December 2015 Frank Peter Zimmermann gave the world premiere of Magnus Lindberg's *violin concerto no. 2* with the London Philharmonic Orchestra and Jaap van Zweden. Further highlights in 2015/16 included engagements with orchestras such as the Royal Concertgebouw Orchestra and Jakub Hrůša, the Cleveland Orchestra and Franz Welser-Möst and the Czech Philharmonic Orchestra and Jaap van Zweden.

Mr. Zimmermann is an equally respected chamber musician and recitalist. His interpretations of the classical, romantic and 20th Century repertoire are received with great critical acclaim from press and public alike. Together with viola player Antoine Tamestit and cellist Christian Poltéra he forms the Trio Zimmermann; the string trio performs in all major music centres and festivals in Europe. Mr. Zimmermann has given world premieres of

three violin concertos: the violin concerto 'En sourdine' by Matthias Pintscher with the Berliner Philharmoniker and Peter Eötvös (2003), the violin concerto 'The Lost Art of Letter Writing' by Brett Dean, who received the 2009 Grawemeyer Award for this composition, with the Royal Concertgebouw Orchestra, conducted by the composer (2007) and the violin concerto no. 3 'Juggler in Paradise' by Augusta Read Thomas with the Orchestre Philharmonique de Radio France and Andrey Boreyko (2009).

He received a number of special prizes and honours, among which the "Premio del Accademia Musicale Chigiana, Siena" (1990), the "Rheinischer Kulturpreis" (1994), the "Musikpreis" of the city of Duisburg (2002), the "Bundesverdienstkreuz 1. Klasse der Bundesrepublik Deutschland" (2008) and the "Paul-Hindemith-Preis der Stadt Hanau" (2010). Over the years Frank Peter Zimmermann has built up an impressive discography for EMI Classics, Sony Classical, BIS, Ondine, Teldec Classics and ECM Records. He has recorded virtually all major concerto repertoire, ranging from Bach to Ligeti.

In 2015 and 2016 hänssler Classic released 2 CDs with his new recording of the 5 violin concertos and 'Sinfonia Concertante' of Mozart with the Kammerorchester des Symphonieorchesters des Bayerischen Rundfunks and Antoine Tamestit. In 2014 his second recording of the Dvořák violin concerto was released by Decca as part of the complete symphonies and concertos with the Czech Philharmonic Orchestra and Jiří Bělohávek. And in 2013 BIS released his highly praised recording of the Hindemith violin concerto (1939), which he performs with the hr-Sinfonieorchester under Paavo Järvi, and of four sonatas by the same composer (three of which together with pianist Enrico Pace), as well as a recording of the violin concerto 'The Lost Art of Letter Writing' by Brett Dean, with the Sydney Symphony Orchestra conducted by Jonathan Nott.

Born in 1965 in Duisburg, Germany, Mr. Zimmermann started playing the violin when he was 5 years old, giving his first concert with orchestra at the age of 10. He studied with Valery Gradov, Saschko Gawriloff and Herman Krebbers.

© Nymus Artists

New York Philharmonic
seizoen 2016–2017 / season 2016–2017

ALAN GILBERT

muziekdirecteur / music director

Joshua Gersen

assistent-dirigent / assistant conductor

Leonard Bernstein

Laureate Conductor, 1943-1990

Kurt Masur

Music Director Emeritus, 1991-2015

Esa-Pekka Salonen

The Marie-Josée Kravis Composer-in-Residence

Leonidas Kavakos

The Mary and James G. Wallach Artist-in-Residence

VIOLIN / VIOLINS

Frank Huang concertmeester / concertmaster

The Charles E. Culpeper Chair

Sheryl Staples eerste associate

concertmeester / principal associate

concertmaster

The Elizabeth G. Beinecke Chair

Michelle Kim assistent-concertmeester /

assistant concertmaster

The William Petschek Family Chair

Quan Ge

Hae-Young Ham

The Mr. and Mrs. Timothy M. George Chair

Lisa GiHae Kim

Kuan Cheng Lu+

Kerry McDermott

Anna Rabinova

Charles Rex+

The Shirley Bacot Shamel Chair

Fiona Simon

Sharon Yamada

Shanshan Yao

Elizabeth Zeltser

The William and Elfriede Ulrich Chair

Yulia Ziskel

The Friends and Patrons Chair

Lisa Kim waarnemend aanvoerder / acting

principal

Soohyun Kwon***

In Memory of Laura Mitchell

Duoming Ba

The Joan and Joel I. Picket Chair

Hannah Choi

Marilyn Dubow

The Sue and Eugene Mercy, Jr. Chair

Hyunju Lee

Joo Young Oh

Daniel Reed

Marié Rossano

Mark Schmoockler

Na Sun+

The Gary W. Parr Chair

Vladimir Tsypin

Jin Suk Yu

Brian Fox++

Marta Krechkovsky++

Conway Kuo++

Ji Min Lee++

Sarah O'Boyle++

Suzanne Ornstein++

Sarah Pratt++

Alisa Wyrick++

Jungsun Yoo++

ALTVIOLEN / VIOLAS

Cynthia Phelps aanvoerder / principal

The Mr. and Mrs. Frederick P. Rose Chair

Rebecca Young*

The Joan and Joel Smilow Chair

The Norma and Lloyd Chazen Chair

Dorian Rence

Katherine Greene

The Mr. and Mrs. William J. McDonough Chair

Vivek Kamath

Peter Kenote

Kenneth Mirkin

Judith Nelson

Rémi Pelletier

Robert Rinehart

The Mr. and Mrs. G. Chris Andersen Chair

David Creswell++

Robert Meyer++

CELLI / CELLOS

Carter Brey aanvoerder / principal

The Fan Fox and Leslie R. Samuels Chair

Eileen Moon*

The Paul and Diane Guenther Chair

Eric Bartlett

Patrick Jee

Elizabeth Dyson+

The Mr. and Mrs. James E. Buckman Chair

Alexei Yupanqui Gonzales

Maria Kitsopoulos

The Secular Society Chair

Sumire Kudo

Qiang Tu

Nathan Vickery

Ru-Pei Yeh

The Credit Suisse Chair in honor of Paul

Calello

Susannah Chapman++

Wilhelmina Smith++

CONTRABASSEN / BASSES

Timothy Cobb aanvoerder / principal

Max Zeugner*

The Herbert M. Citrin Chair

Blake Hinson**

Satoshi Okamoto

Randall Butler

The Ludmila S. and Carl B. Hess Chair

David J. Grossman

Orin O'Brien

Isaac Trapkus

Rion Wentworth

FLUITEN / FLUTES

Robert Langevin aanvoerder / principal
The Lila Acheson Wallace Chair
Yoobin Son
Mindy Kaufman
The Edward and Priscilla Pilcher Chair
Blair Francis++

PICCOLO

Mindy Kaufman

HOBO'S / OBOES

Liang Wang aanvoerder / principal
The Alice Tully Chair
Sherry Sylar*
Robert Botti
The Lizabeth and Frank Newman Chair
Grace Shryock++

ENGELSE HOORN / ENGLISH HORN

Grace Shryock++

KLARINETTEN / CLARINETS

Anthony McGill aanvoerder
The Edna and W. Van Alan Clark Chair
Pascual Martínez Forteza***
The Honey M. Kurtz Family Chair
Amy Zoloto
Pavel Vinnitsky++

ES KLARINET / E-FLAT CLARINET

Pascual Martínez Forteza

BASKLARINET / BASS CLARINET

Amy Zoloto

CONTRABASKLARINET / CONTRABASS

CLARINET
David Gould++

FAGOTTEN / BASSOONS

Judith LeClair aanvoerder / principal
The Pels Family Chair
Kim Laskowski*
Roger Nye
The Rosalind Miranda Chair in memory of Shirley and Bill Cohen
Arlen Fast

CONTRAFAGOT / CONTRABASSOON

Arlen Fast

HOORNS / HORNS

Philip Myers aanvoerder / principal
Richard Deane*
R. Allen Spanjer
The Rosalind Miranda Chair
Leelanee Sterrett
Howard Wall
The Ruth F. and Alan J. Broder Chair
Alana Vegter++

TROMPETTEN / TRUMPETS

Christopher Martin aanvoerder / principal
The Paula Levin Chair
Matthew Muckey*
Ethan Bensdorf
Thomas Smith

TROMBONES

Joseph Alessi aanvoerder / principal
The Gurnee F. and Marjorie L. Hart Chair
Colin Williams*
David Finlayson
The Donna and Benjamin M. Rosen Chair

BASTROMBONE / BASS TROMBONE

George Curran
The Daria L. and William C. Foster Chair

TUBA'S / TUBAS

Alan Baer aanvoerder / principal
Morris Kainuma++

PAUKEN / TIMPANI

Markus Rhoten aanvoerder / principal
The Carlos Moseley Chair
Kyle Zerna**

PERCUSSIE / PERCUSSION

Christopher S. Lamb aanvoerder / principal
The Constance R. Hoguet Friends of the Philharmonic Chair
Daniel Druckman*
The Mr. and Mrs. Ronald J. Ulrich Chair
Kyle Zerna
Sean Ritenauer++
Joseph Tompkins++

HARPEN / HARPS

Nancy Allen aanvoerder / principal
The Mr. and Mrs. William T. Knight III Chair
June Han++

KLAVIER / KEYBOARD

In Memory of Paul Jacobs

KLAVECIMBEL / HARPSICHORD

Paolo Bordignon+

PIANO'S / PIANOS

Eric Huebner
The Anna-Maria and Stephen Kellen Piano Chair
Steven Beck++

ORGEL / ORGAN

Kent Tritle+

ORKESTBIBLIOTHEEK / LIBRARIANS

Lawrence Tarlow aanvoerder / principal
Sandra Pearson**
Sara Griffin***

ORKESTPERSONEEL / ORCHESTRA PERSONNEL

Carl R. Schiebler (1937–2016) manager
 orkestpersoneel / orchestra personnel
 manager
Valerie Petrov assistent manager
 orkestpersoneel / assistant orchestra
 personnel manager

ORKESTREGIE / STAGE REPRESENTATIVE

Joseph Faretta

AUDIO DIRECTOR

Lawrence Rock

* *associate-aanvoerder / associate principal*

** *assistent-aanvoerder / assistant principal*

*** *waarnemend associate aanvoerder / acting*

associate principal

+ *met verlof / on leave*

++ *vervanger/toegevoegde / replacement/extra*

New York Philharmonic gebruikt de roterende stoelpraktijk voor tuttisten-strijkers waarvan de namen alfabetisch zijn opgenomen / The New York Philharmonic uses the revolving seating method for section string players who are listed alphabetically in the roster

ERELEDEN VAN DE VERENIGING /
HONORARY MEMBERS OF THE SOCIETY
Emanuel Ax
Stanley Drucker
Zubin Mehta

NEW YORK PHILHARMONIC
Oscar S. Schafer voorzitter / chairman
Matthew VanBesien president

Katherine E. Johnson vice president,
communicatie / vice president,
communications
Miki Takebe, vice president, operations &
touring

Elizabeth Lee associate director, information
technology
Patrick O'Reilly operations assistant
Brendan Timins director, touring & operations
Galiya Valerio assistent van de muziekdirecteur
/ assistant to the music director
Pamela Walsh artistic administrator
Valerie Whitney manager, facilities &
operations

Peter Ganzer technisch regisseur / stage crew
Robert W. Pierpont technisch regisseur /
stage crew
Robert Sepulveda technisch regisseur / stage
crew
Hans Wert technisch regisseur / stage crew

De muziekinstrumenten van het orkest zijn voor
een gedeelte te danken aan **The Richard S. and
Karen LeFrak Endowment Fund.** / Instruments
made possible, in part, by **The Richard S. and
Karen LeFrak Endowment Fund.**

De werking van New York Philharmonic wordt
gedeeltelijk ondersteund door subsidies van **de
New York City Department of Cultural Affairs**
in samenwerking met **de City Council, de
National Endowment for the Arts, en de New
York State Council on the Arts** met de steun
van **Gouverneur Andrew Cuomo de New York
State Legislature.** / Programs of the New York
Philharmonic are supported, in part, by **public
funds from the New York City Department
of Cultural Affairs** in partnership with **the City
Council, the National Endowment for the
Arts, and the New York State Council on the
Arts** with the support of **Governor Andrew
Cuomo and the New York State Legislature.**

Steinway is de 'Official Piano' van New York
Philharmonic. / **Steinway** is the Official Piano of
the New York Philharmonic.

The New York Philharmonic This Week,
nationaal aan lokale stations aangeboden via
het WFMT radionetwerk, wordt 52 weken per
jaar uitgezonden; meer info op nyphil.org. / The
New York Philharmonic This Week, nationally
syndicated on the WFMT Radio Network, is
broadcast 52 weeks per year; visit nyphil.org for
information.

*De reeks concertopnamen van de New York
Philharmonic, Alan Gilbert and the New York
Philharmonic, kan men downloaden of streamen
via alle grote online download services. Meer
info op nyphil.org/watchlisten. / The New York
Philharmonic's concert-recording series, Alan
Gilbert and the New York Philharmonic, is
available for download or streaming at all major
online download services. Visit [nyphil.org/
watchlisten](http://nyphil.org/watchlisten) for more information.*

*Volg de New York Philharmonic op Facebook,
Twitter, Instagram, Tumblr en YouTube. / Follow
the New York Philharmonic on Facebook,
Twitter, Instagram, Tumblr and YouTube.*

Elke
dag
een
flesje!

Yakult

Proud
partner
of

**Klara
festival**

Afspraak op www.yakult.be

Always close

Would you like to receive music news?
Watch the most prestigious operas again?
Win tickets to fantastic concerts?

Join us on proximusklassiek.be
or proximusclassique.be

proximus

close partner of

**Klara
festival**